

UMEÅS TILLVÄXT OCH OMSORGEN OM ALLA GÅR HAND I HAND!

Kristdemokraternas
förslag till budget 2024

Facebook: [facebook.com/kristdemokraterna-i-Umeå](https://facebook.com/kristdemokraterna-i-Umea)
Instagram: [@kristdemokraterna](https://instagram.com/kristdemokraterna), [@buschebba](https://instagram.com/buschebba)
Twitter: [@kdriks](https://twitter.com/kdriks), [@BuschEbba](https://twitter.com/BuschEbba)
Webbplats: www.kristdemokraterna.se
E-post: umea@kristdemokraterna.se

Förord

Vi befinner oss i en konjunkturcykel som skapar ekonomiska osäkerheter i hela samhället. Sveriges kommuner och regioner får ett svårare ekonomiskt år 2024 med anledning av den höga inflationen och de ökade räntekostnaderna men framför allt på grund av de höjda pensionskostnaderna.

För Umeå kommun innebär detta att de ekonomiska förutsättningarna kommer att försämrats. Skatteintäkterna utvecklas relativt väl i nominella tal, men inflationens påverkan på kostnadsutvecklingen gör de reala förutsättningarna utmanade. En fördubbling av pensionskostnaderna mellan 2022 och 2024 innebär för Umeå kommun 310 miljoner kronor i ökade kostnader. Umeå kommun har dock de senaste åren haft mycket goda resultat och kommunens finansiella ställning har därmed, relativt sett, stärkts. Låneskulden har minskat de senaste åren med ca 1 miljard på grund av goda resultat och lägre investeringstakt än budgeterat. Soliditeten har därför ökat något och det har genomförts stora avsättningar till resultat- och utjämningsreserven (RUR). I dagsläget uppgår kommunens resultat- och utjämningsreserv, som är en inteckning i eget kapital, till 860 miljoner kronor.

Utifrån de kraftigt ökade pensionskostnaderna sänks resultatkravet därför tillfälligt till nästan noll procent för 2024 för att kompensera den tillfälliga ökningen av pensionskostnader. För 2025 och resten av planeringsperioden ser förutsättningarna bättre ut då pensionskostnaderna prognostiseras minska och konjunkturen förbättras, varför resultatkravet föreslås återgå till minst 2,0 procent 2025 och framåt.

Budgeten för Umeå kommun 2024, och som beslutas om i juni 2023, kommer inte kunna ta hänsyn till nivån på ökade statsbidrag som regeringens budgetproposition för 2024 väntas innehålla. Regeringens budgetförslag läggs nämligen planenligt på riksdagens bord i september 2023. Regeringen kommer att i budgeten för 2024 föreslå ökade statsbidrag till kommunsektorn. Hur stora de blir för Umeå kommuns del är dock svårare att sia om. De kommer därför att bli en pluspost för kommunstyrelsen och/eller nämnderna att hantera beroende på om det är generella eller riktade statsbidrag som regeringen föreslår. Oavsett form kommer de att ha en positiv effekt på kommunens ekonomi.

Ekonomi

En hållbar ekonomi kräver hållbara politiker

En hållbar ekonomi på lång sikt, både privat och offentligt, är ett måste för att klara de andra hållbarhetsmålen. En hållbar ekonomi skapar helt enkelt trygghet i det privata livet men också i offentligt finansierade verksamheter. För politiker gäller det också att hitta en hållbar ekonomisk balans mellan det offentliga åtagandet å ena sidan och medborgarnas disponibla hushållskassa å andra sidan. Politiker bör fokusera på att så effektivt och kostnadsmedvetet som möjligt, till bästa kvalitet, fokusera på det som är ålagda att göra. En hållbar ekonomi skapar helt enkelt trygghet i det privata livet men också i offentligt finansierade verksamheter. Den leder också till manöverutrymme när det ibland kniper.

I snitt betalar Umeås medborgare en kommunalskatt som ligger cirka två kronor högre än med jämförbara kommuner av Umeås storlek. Ett hållbart samhälle med hållbara politiker måste även ta ansvar för en hållbar ekonomi på kommunal nivå så att det inte dränerar medborgarnas hushållskassa mer än nödvändigt.

Kommunalskatten är ju en skatt som inte gör åtskillnad på inkomst. Alla betalar lika många procent av sin lön i skatt oavsett inkomstnivå (i princip). Det är den statliga inkomstskatten som är progressiv. Statlig skatt får du betala först när du tjänar mer än 51 158 kronor per månad (2023). Av den anledningen slår en hög kommunalskatt alltid relativt hårdare på den med lägre inkomster. Den politiska majoritet som styr i en kommun och inte bedriver en hållbar ekonomisk politik får därmed direkt genomslag i kommunmedborgarens hushållskassa. Sämst ut i ett sådant scenario hamnar alltid låginkomsttagaren. Tittar vi på Umeå kommun specifikt kanske några varningsklockor börjar ringa.

Varför ska hushållskassan för medborgarna i Umeå kommun klämmas åt hårdare än vad som är fallet i Linköping, Västerås eller Uppsala? Linköping har en kommunalskatt på 20.20, Uppsala ligger på 21.14 och Västerås på 20.36. Men Umeå kommuns styrande politiska partier, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, anser nämligen att samma välfärd i Umeå ska kosta medborgaren så mycket som 22.80 per intjänad hundralapp. I snitt betalar Umeås medborgare en kommunalskatt som ligger ca 2 kronor högre än med jämförbara kommuner. 2 kronor i högre skatt innebär att Umeå kommuns nu styrande partier, S och MP, förbrukar ca 680 miljoner mer per år för samma välfärd som jämförbara kommuner. Är det motiverat? Utöver högre uttag av kommunalskatt med 2 kronor äger kommunen 25 % av vattenkraftverket i Stornorrfors. Det genererar nettointäkter varje år på nivåer en bra bit över 100 miljoner kronor. För 2024 budgeteras ett överskott på 189 miljoner kronor. Summerar vi detta använder de styrande partierna i Umeå, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, 869 miljoner kronor mer i

verksamheterna än vad jämförbara kommuner av Umeås storlek gör. Frågan måste ställas igen: Är det motiverat?

Demografin är relativt gynnsam i Umeå och tillväxttakten i antalet medborgare är fortsatt på en hög nivå. Statsbidragen kommer att öka för 2024 och resultatutjämningsreserven är fylld till brädden. Trots en försämrad ekonomisk osäkerhet är det därför dags att sänka skatten i Umeå. Vi föreslår att det första steget tas 2024 med 20 öre. Med tanke på att Umeå kommun har två kronor högre kommunalskatt än jämförbara kommuner så bör förutsättningarna vara goda att på sikt låta medborgarna behålla mer av sin inkomst än som nu är fallet och därmed öka invånarnas rådighet över sin vardagsekonomi.

Budgeten innehåller också en alltför hög nivå på investeringssidan sett till det finansiella sparandet, avskrivningar och vad man i praktiken klarar av att genomföra. Umeå kommun ska som princip inte behöva låna till sina egna investeringar (exklusive bolagen). En långsiktig sund ekonomisk hushållning bygger på ett normalt finansiellt sparande på minst 2 % av verksamhetens nettokostnader samt självfinansiering av de investeringar kommunen gör i sin förvaltningsverksamhet. För 2024 föreslår vi därför en sänkning av investeringsvolymen med 500 miljoner kronor. Det planeras i majoritetens budget (exklusive bolagen) för investeringar på drygt 1 600 miljoner kronor. Det kommer inte att klaras av och därför frigör vi budgetutrymme på ca 20 miljoner kronor i minskade kapitalkostnader.

KRISTDEMOKRATERNA VILL:

- Att vi 2024 sänker kommunalskatten med 20 öre som ett första steg.
- Att kommunens investeringar för 2024 minskas med 500 miljoner kronor. Över tid ska investeringarna klaras med egna medel (inga nya lån).
- Att kommunen fokuserar sin energi och kraft på kärnverksamheten och avslutar åtaganden som inte ingår i denna (exempelvis lägga ned kvinnohistoriskt museum).
- Att en effektivitets-delegation tillsätts i kommunen för att genomlysa alla verksamheter.

Veronica Kerr (Kd)

Anders Sellström (Kd)

Den ekonomiska situationen i Umeå kommun

Hög kvalitet och effektivitet i verksamheterna innebär också god ekonomisk kontroll och att varje skattekrona som används även gör bästa möjliga nytta för kommunens medborgare. Det är egentligen en bedrift att en kommun av Umeås storlek och Umeås goda förutsättningar har så stora kostnadsökningar år från år. Socialdemokraterna som är den genomgående nämnaren i styret under lång tid har bidragit till denna utveckling.

1. Det finansiella sparandet ska över tid uppgå till minst 2 % av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning.
2. Investeringsnivån varje år ska över tid inte överstiga det finansiella sparandet och avskrivningar.
3. Kostnadsutvecklingen i verksamheterna måste minska och högst motsvara den nivå som kommunens strukturella kostnad ligger på enligt kostnadsutjämningsystemet.
4. All administration som genom rätt IT-stöd kan automatiseras och förenklas ska skyndsamt genomföras.

En välfärd att lita på

Sverige har en generös välfärd som medborgare ska kunna lita på. Men det finns de som utnyttjar, fuskar och fifflar på bekostnad av andra. Välfärdsbrotten angriper samhällets gemensamma skyddsnät vilket slår direkt mot de mest utsatta. Det är de sjukförsäkrade, pensionärer, funktionsnedsatta och barn som framför allt drabbas. Förutom att fusket dränerar välfärden på resurser så undergrävs förtroendet för ett samhälle som ska hålla ihop.

Skattemedel ska inte försörja kriminalitet, men det betyder inte heller att politiken ska ägna sig åt att misstänkliggöra och försvåra företagande inom välfärdssektorn. För att förhindra välfärdsbrott och undvika misstro från invånare och företag är det viktigt att kommunen har en god uppföljning över tagna beslut. Det ger både bättre kontroll och är kostnadsbesparande. Kristdemokraterna har länge uppmärksammat behovet av att kommunen har en god uppföljning av tagna beslut och har varit drivande i att kommunfullmäktige ska anta ett program för uppföljning och insyn av verksamhet som omfattar kommunalt finansierad verksamhet. Detta oavsett om den drivs i egen eller fristående regi.

Lagen har än så länge endast krävt uppföljning av privata utförare, men med Kristdemokraterna i regeringen kommer nu ett lagförslag att skyldigheten även ska gälla verksamhet som kommuner och regioner driver i egen regi. Det är en förändring som vi välkomnar.

Digitalisering skapar delaktighet

Kommunal verksamhet står under ständig förändring och måste ständigt effektiviseras, utvecklas och förbättras. Digitalisering är en av nycklarna till att genomföra detta och samtidigt öka förmågan att tillhandahålla tjänster av hög kvalitet till sina medborgare. Pandemin skyndade på utvecklingen och att idag ersätta manuella processer med automatiserade är någonting som måste anses som självklart i de flesta verksamheter.

Digitalisering ger ett bättre utnyttjande av de kommunala resurserna och gör att vi bättre kan tillvarata den kompetens som finns hos kommunens personal. Att erbjuda digitaliserade tjänster ska vara ett förstahandsalternativ, men möjlighet till personlig service ska erbjudas där så krävs.

Riskerna för ett digitalt utanförskap ska alltid beaktas, men att anta att en viss åldersgrupp inte klarar av ny teknik eller är osäkra användare av internet och därmed per automatik skulle hamna utanför är fel. Äldreomsorgen visar upp flera goda exempel där digitala lösningar gett mer frihet och självständighet till invånare som tidigare varit beroende av kommunens insatser.

Bostäder och byggande

Ett kristdemokratiskt samhällsbyggande innebär att planera för trygga, ändamålsenliga och vackra miljöer där medborgare själva kan vara aktiva i beslutsprocessen och känner sig delaktiga i skapandet av sina närmiljöer. Att bygga ett sådant samhälle, där människor trivs och känner delaktighet och trygghet, kräver en vision om det goda samhället och ansvarsfull bostadspolitik.

Umeå kommuns expansion har i huvudsak gått ut på att förtäta i befintlig stadsmiljö och bygga flerfamiljshus. Vi har i Umeå hamnat i ett läge där verkligheten inte riktigt stämmer överens med orden vi använder i våra texter för att beskriva Umeås bostadsbyggande. Småhusbebyggelsen har i den kommunala planeringen helt enkelt hållits tillbaka och det skapar en obalans som på sikt också påverkar kommunens attraktivitet och därmed tillväxt. Trots att vi vet att 7 av 10 vill bo i villa med egen trädgård planerar vi inte för den typen av bebyggelse. I den kommande översynen av kommunens översiktsplan måste förändringar ske. Det är dags att planeringen för småhusbebyggelse får en renässans. Vi vill förenkla och snabba på byggandet och öka tillgången till byggbar mark eftersom det öppnar upp möjlighet för att fler villor byggs.

Kommunfullmäktige har antagit målet att 2000 bostäder/år ska färdigställas, men det är en lång väg kvar att gå för att det ska uppnås. Under 2021 byggdes 615 bostäder och under 2022 når vi ungefär halvvägs till målet med dryga 1000 färdigställda bostäder. Det finns sedan länge ett stort behov av billiga bostäder som efterfrågas av personer utan stora ekonomiska tillgångar. Även dessa önskemål måste tillgodoses i större utsträckning. Vi måste trygga bostadsförsörjningen för alla, i olika åldrar och med olika sociala och ekonomiska förutsättningar.

Vid planering av nybyggnationer av hyreslägenheter måste exploateringskostnaderna hållas nere för att inte utesluta människor med mindre ekonomiska resurser från att kunna bo där. Ett område där kommunen planerat att bygga är på Ön. Kristdemokraterna har sedan början av 2000-talet varit mycket angelägna om att ifall Ön ska bebyggas ska det ske med varsamhet, omtanke och respekt mot de som redan bor där. Det som skiljer Kristdemokraternas förslag till detaljplan från den föreslagna planen är färre broar, lägre bygghöjder, lägre exploateringskostnader och fler parkeringsplatser.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att AB Bostaden ges möjligheten att kunna ombilda hyresrätter till bostadsrätter i de områden där hyresrätten är dominerande i syfte att skapa ökad mångfald av olika upplåtelseformer.
- Att kommunen tar fram en strategi för de kommande 10 åren avseende planläggning av tomtmark för villabebyggelse och flerfamiljshus i syfte att stärka Umeås tillväxt.
- Att exploateringen av Ön och kringliggande anslutningar begränsas för att öka anpassningen till Öns karaktär och ge bättre förutsättningar att nå lägre boendekostnader.
- Att Umeå kommun ska upplåta mark för koloniträdgårdar.
- Att kommunstyrelsen och byggnadsnämnden uppdras att öppna upp fler områden för byggnation av bostäder.
- Att AB Bostaden avyttrar delar av sitt fastighetsbestånd för att möjliggöra ökad nyproduktion och upprustning av befintligt bestånd.

Mer valfrihet och makt åt den enskilde

-Unik och okränkbar

Varje människa är unik och har ett okränkbart värde. För Kristdemokraterna är detta centralt, men det är också av yttersta vikt att vi bygger vår välfärd på den insikten. Det är avgörande att välfärden präglas av kvalitet och professionalism. Men lika viktigt är att den bygger på hur medborgarna själva vill ha sin välfärd, vilka val de gör och vilka önskemål de har. Människors välbefinnande ökar när de har makt att påverka sitt eget liv. Det gäller alltifrån utbildning och jobb, familjebildning och bostad till vård och omsorg. Som gammal ska det vara ens rätt att själv avgöra var man vill bo och vem som ska hjälpa en när man behöver vård och hemtjänst. Därför är det en självklarhet att individen ska kunna välja det som fungerar bäst för just den, men också ha möjligheten att välja bort när det inte fungerar.

Det privata näringslivet och det enskilda entreprenörskapet är, och kommer alltid att vara, grunden för svensk välfärd. Ett brett utbud av aktörer inom välfärden leder också till att nya idéer och effektivare arbetssätt utvecklas. I slutändan gynnar detta både civilsamhället och den som

använder sig av tjänsten som utförs. Med fler arbetsgivare att välja mellan får vi även en attraktivare arbetsmarknad inom exempelvis vårddyrket.

Att lägga ut fler verksamheter på entreprenad skulle gynna både kommunen och den enskilde. När andra aktörer utmanar den kommunala verksamheten uppstår konkurrens som ökar effektiviteten. Men vi vet också att kommunen kommer kunna vinna mycket både ekonomiskt och kunskapsmässigt.

En klar majoritet i Umeå kommunfullmäktige sa i januari 2019 ja till att bevara LOV – lagen om valfrihet i kommunen. Innan det nya förfrågningsunderlaget trädde i kraft 2020 fanns det 18 hemtjänstutförare med kommunen inkluderad. Idag har antalet företag sjunkit till åtta. LOV blev kvar, men den politiska majoriteten har fortsatt att ändra villkoren för företagen vilket gör att alternativen blivit färre. I december 2022 togs beslut om att än en gång revidera förfrågningsunderlaget för hemtjänst. Det nuvarande underlaget trädde i kraft i november 2020 vilket betyder att med kortare avtalstider blir förutsättningarna att driva företag alltmer oförutsägbara. Denna gång förutsätter vi att revideringar och förändringar inte endast sker ensidigt från kommunens sida utan att även berörda företag ges möjlighet att föreslå förändringar.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att LOV¹ även införs inom funktionshinderomsorgen och äldreomsorgen
- Att fler verksamheter inom omsorgen läggs ut på entreprenad
- Att fler verksamheter inom skola och omsorg uppmuntras att ombildas till intraprenader
- Att ersättningsmodeller, kvalitetskrav och tillsyn ska vara lika för alla oberoende av driftsform.

Familjepolitik för ökad trygghet och frihet

- Trygghet i det lilla ger trygghet i det stora

Kristdemokraterna anser att barns och ungas behov och rättigheter ska vara grunden för hur familjepolitiken och barnomsorgen utformas. Barn behöver tid och de behöver bli sedda. Familjer ser olika ut, men alla har samma betydelsefulla roll. Det är föräldrarna som bär det främsta ansvaret för att avgöra vad som är bäst för just dem – inte staten eller kommunen.

Idag ser vi hur många politiker vill styra hur familjer väljer att utforma sin vardag. Det vill vi motverka. Vi ser också hur det är svårt för många familjer att få vardagen att gå ihop. Stress, tidsbrist och otillräcklighet är något som många känner igen. Politikens uppgift är att skapa förutsättningar för att familjerna ska få möjlighet att utforma livet så att vardagen fungerar.

¹ Lagen om valfrihet

Föräldrarna är de viktigaste personerna i ett barns liv, men föräldraskapet kan vara tufft och utmanande. Därför vill vi införa en gratischeck till föräldrarådgivningen i samband med ett barns födelse eller adoption. Även ifall föräldrarna bestämmer sig för att inte fortsätta ha en kärleksrelation till varandra är det för barnets bästa att föräldrarna kan ha ett bra förhållningssätt till varandra. För att öka stödet för föräldrar ytterligare vill vi även införa föräldrautbildningar, vilket kan underlätta både för familjer och samtidigt möjliggöra att psykisk ohälsa upptäcks tidigt. Vi har tidigare motionerat om att införa föräldrautbildningar som kan genomföras i form av hembesök, där t ex barnavårdscentralen och socialtjänsten sammanflätar sin kompetens med föräldrarnas. Föräldrar som är utrikesfödda erbjuds även kunskap om det svenska samhällssystemet. I Rinkeby har denna modell använts sedan 2013 och resultaten har varit mycket goda.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att föräldrar ska kunna ansöka om plats i förskola upp till ett år innan den ska tas i anspråk
- Att familjedaghem får arbeta som egenföretagare om de så önskar
- Att kommunen aktivt marknadsför barnomsorgspengen
- Att Rinkeby-modellen implementeras i områden där behov finns
- Att Familjerådgivningen läggs ut på entreprenad
- Att alla blivande/nyblivna föräldrar ges en familjerådgivningscheck med två gratis besök

Barnomsorg och förskola

Barnomsorg och förskola ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och lärande. En god och stimulerande omsorg möjliggör för föräldrarna att arbeta, studera eller söka jobb, men har också ett pedagogiskt uppdrag där barnen förbereds inför ett livslångt lärande.

Kristdemokraterna vill öka familjers handlingsutrymme, möjliggöra mer tid med barnen, uppvärdera föräldraskapet och möjliggöra olika barnomsorgsformer. Föräldrar ska kunna välja den barnomsorg som passar bäst för deras barn. Därför är det viktigt att kommunen har ett brett utbud av alternativ eftersom det som passar för ett barn kanske inte passar för andra. Politiken ska stödja familjen och föräldrarna, inte styra. Det är välkänt att barngrupperna i förskolan är stora. Med fler aktörer och alternativ till förskola kan vi minska barngrupperna, samtidigt som familjernas rätt att själva bestämma vad som passar bäst för ens barn värnas.

För familjer där det finns barn med särskilda behov är valmöjligheten ännu viktigare. Det finns stora skillnader i vilken form av förskola som fungerar och inte fungerar för barn med

neuropsykiatriska diagnoser. Därför är det av yttersta vikt att det finns fler alternativ än endast den kommunala barnomsorgen.

Skolverket är tydlig med att kommuner ska sträva efter att erbjuda ett barn pedagogisk omsorg i stället för förskola eller fritidshem om barnets vårdnadshavare önskar det. Kristdemokraterna menar att kommunen inte alls strävar eller är intresserade av att tillskapa fler alternativ. Detta blir extra tydligt med tanke på den avgift på 15 000 kr som Socialdemokraterna planerar att införa för den som vill ansöka om att starta pedagogisk omsorg, familjedaghem, i privat regi. I stället för att aktivt införa hinder för nya initiativ och utförare borde För och grundskolenämnden aktivt informera om och uppmuntra till att det startas fler verksamheter inom pedagogisk omsorg som alternativ till förskola.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att stor valfrihet och mångfald med flera alternativa utförare ska finnas vid val av barnomsorg och förskola.
- Att kommunalt drivna och enskilda förskolor ska ges samma förutsättningar.
- Att kommunen ska vara skyldig att erbjuda och informera om pedagogisk omsorg (familjedaghem) i egen regi eller alternativ drift.
- Att barn i förskola och barnomsorg ska ges möjlighet att ta del av kulturutbudet i kommunen och regionen.
- Att föräldrar ska kunna ansöka om plats i förskola upp till ett år innan den ska tas i anspråk
- Att familjedaghem får arbeta som egenföretagare om de så önskar
- Att kommunen aktivt marknadsför barnomsorgspengen
- Att ansökan om att starta pedagogisk omsorg i privat regi ska fortsatt vara avgiftsfri

En skola för kunskap och bildning

- där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap, att stimulera elevernas intellektuella utveckling och att förbereda barn och unga för vuxenlivet. Skolan har också ett bildningsuppdrag att bygga på, och förmedla vidare de värden och dygder som är centrala för ett gott liv och ett gott samhälle.

Vi vill underlätta för fler vuxna i skolan, som exempelvis klassmorfar eller unga vuxna som rastvakter. Det finns goda exempel på kommuner som har anställt tidigare poliser som säkerhetssamordnare på skolor som en del i värdegrundsarbetet. Resultatet har inneburit en halvering av anmälningar om brott och det är något för Umeå kommun att ta efter. Skolorna ska också erbjuda mer idrott eller fysisk aktivitet för att alla barn ska röra mer på sig.

Måltidsservice uppdrag är att servera goda, hälsosamma, klimatsmarta och anpassade måltider i skolan. Det är positivt med klimatsmart mat, men det blir en avvägning när vi ser att barn väljer bort luncher eller inte får tillräckligt med energi de dagar enbart vegetarisk kost serveras. Livsmedelsverkets riktlinjer betonar att en näringsriktig skollunch som hamnar i magen är extra viktig för elever som inte äter så bra hemma. På så sätt kan skolmåltiderna bidra till ett mer jämlikt samhälle och en hållbar utveckling. Måltiderna har betydelse för hälsa, trivsel och goda skolresultat och måste ses som en investering. Därför vill Kristdemokraterna att en ny kostpolicy tas fram där huvudmålet är ”att maten hamnar i magen”.

Elevers hälsa och trygghet i skolan är en grundförutsättning för att ta till sig ny kunskap. Vi ser med stor oro på den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga vill att en elevhälsa online införs för att garantera kontakt med elevhälsan inom ett dygn. När elever vill ta kontakt och behöver hjälp då ska hjälpen finnas lättillgänglig. För att minska steget ytterligare när det gäller att söka hjälp så bör alla barn kunna erbjudas rutinmässiga samtal med skolans kurator.

Alla elever har olika förutsättningar för vad som fungerar bäst för dem och det måste tas i beaktning. Idag finns en bild om att inkludering innebär ”samma för alla” utan någon hänsyn till individuella behov. För den elev som har särskilda skäl att bli placerad i en speciell undervisningsgrupp ska inte inkludering prioriteras över det.

För att ett samhälle ska fungera behövs många olika yrkesgrupper; det behövs akademiker i form av forskare och professorer som utvecklar människans gemensamma kunskap i olika ämnen. Vi behöver lärare som förmedlar kunskap till nästa generation. Läkare, ekonomer, ingenjörer, jurister, med många flera är likaså helt nödvändiga för att ett samhälle ska gå runt.

Yrken som dock många gånger glöms bort, men som är absolut nödvändiga i ett fungerande samhälle, är de praktiska. Det är inte möjligt att skapa en fungerande infrastruktur, bygga upp ett fullgott hus eller tillhandahålla ett smidigt serviceutbud om det inte finns människor som vill arbeta inom vad som kallas för hantverkaryrken. Därför är det viktigt att kommunen har ett brett utbud av både högskoleförberedande gymnasieprogram och yrkesprogram.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att en elevhälsa online införs
- Att ta fram en kostpolicy med målsättningen att ”bra mat som hamnar i magen ger bättre förutsättningar att lära och en lugnare miljö i skolan”
- Att kommunen utreder möjligheten att anställa pensionerad polis inom skolan

Trygghet

För att en kommun ska vara attraktiv krävs det att medborgarna upplever den som trygg. Att bygga ett samhälle där människor känner sig trygga handlar om att ta till sig en mängd olika perspektiv. Alltifrån hur vi skapar naturliga mötesplatser och arbetar med ljussättning till att bekämpa organiserad brottslighet. I grunden handlar det om ett samhälle där medborgarna känner tillit - tillit till varandra och tillit till samhällets institutioner. Här fyller det civila samhället en betydelsefull roll. I föreningsengagemang fostras vi till ansvarstagande, tillit och civilkurage. Vi kristdemokrater understryker ofta vikten av det förebyggande arbetet när det handlar om brott och kriminalitet. Men för den som redan fastnat i fel banor måste det finnas sätt att bryta sig loss. Vi ser därför mycket positivt på sociala insatsgrupper (SIG) som är en frivillig insats som bygger på individuell strukturerad samverkan och riktar sig till ungdomar och unga vuxna som behöver stöd för att bryta med ett brottsaktivt livsmönster och en kriminell identitet. SIG ska vara en länk och kontakt för ungdomar som kommer ut från SIS hem efter avtjänat straff. Idag är risken hög för att de återgår till gamla gäng och faller tillbaka i brottslighet.

Kostnaden för ett dygn på ett SIS hem är idag ca 10 000kr och för varje ungdom som vi kan hjälpa att bryta ett brottsaktivt leverne måste ses som en ren vinst för samhället. Kristdemokraterna avsätter därför 2,5 miljoner kr till en riktad satsning på sociala insatsgruppen (SIG).

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att aktivt uppföljningsarbete ska göras inom socialtjänsten för att uppmärksamma personer som återkommande förekommer i ärenden inom barn- och ungdomsenheten.
- Att stödcentrum för unga brottsoffer ska tillskapas där professionellt brottsofferstöd ges.
- Att arbetet med sociala insatsgrupper (SIG) ska utvecklas och byggas ut och avsätter 2,5 milj kr i riktade medel.
- Att avhoppjourer ska utvecklas, dit personer som vill lämna sitt kriminella liv kan vända sig. Här kan SIG vara en samverkanspart.
- Att bekymringssamtal, orosmöten och liknande bör erbjudas till personer som ingår i kriminella strukturer.
- Att som komplement till fler poliser kan kommunen anställa ordningsvakter med uppgift att öka tryggheten i det offentliga rummet.
- Att samarbetet skola-polis bör utvecklas, till exempel genom att anställa pensionerade poliser som säkerhetssamordnare i skolan.
- Att arbeta för fler trygghetskameror för att både förebygga kriminalitet och lättare kunna säkra bevis när något hänt.
- Att öka kraften i det brottsförebyggande arbetet genom att samverka med civilsamhället
- Att mötesplatser, såsom lekparkar, skapas i centrum för att göra stadskärnan mer levande

Sociala insatser

-Solidaritet är att ta ett gemensamt ansvar för alla människor

Kristdemokraterna vill att alla människor ska kunna växa upp och leva utan risk att skadas på grund av eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, doping och tobak eller spel om pengar (ANDTS), eller annat missbruk. För Kristdemokraterna är det viktigt att slå fast att beroendet är en sjukdom och inte bristande karaktärsdrag. Kristdemokraterna står upp för en solidarisk och restriktiv drogpolitik som ska kombineras med en lättillgänglig och god vård.

Hedersrelaterat våld och förtryck är svårt att upptäcka om man inte har tillräcklig kunskap. Flickor är mest utsatta men även pojkar kan ställas krav på att ha kontroll på sin syster, så att hon upprätthåller familjens heder. Begränsningar i umgänget och fritidsaktiviteter ger ett utanförskap. Könssympning och bortgifte med risk för att föras ut från landet måste tas på stort allvar, särskilt i anslutning till skollov.

Kunskapsnivån måste stärkas inom socialtjänst och skola genom handlingsplaner, uppföljning och upprepade utbildningsinsatser. Även kunskapen om förekomsten av antisemitism måste upprätthållas med utbildningsinsatser i skolorna. Här föreslår Kristdemokraterna att kommunen tar initiativ till att arrangera en utställning där det judiska livet uppmärksammas. Utställningen kan med fördel ske genom ett samarbete med Judiska museet för att belysa hur antisemitismen sett ut genom tiderna och fram till idag.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att kommunen ska bedriva ett aktivt arbete för att motverka missbruk och beroendeproblematik vad gäller ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel). Särskilt fokus ska läggas på barn och unga.
- Att myndigheter ska samverka utifrån barnets bästa och inte utifrån myndigheternas organisation så att barn och deras föräldrar som är i behov av hjälp ska få stöd i tid.
- Att kommunen ska utveckla arbetet med att upptäcka och förebygga våld i nära relationer liksom hedersrelaterat våld och förtryck. Här krävs återkommande utbildningsinsatser.
- Att det ska finnas tillgång till jourer som stöttar kvinnor och män som utsätts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck.
- Att det sociala arbetet ska ha fokus på att förebygga och hjälpa personer att inte hamna i ett beroende av försörjningsstöd.
- Att bostad först"-modellen ska införas i kommunens arbete mot hemlöshet. Likaså ska en "Tak över huvudet-garanti" införas.
- Inrätta ett etiskt råd dit medarbetare i Umeå kommun kan vända sig för vägledning vid etiskt komplicerade frågor som rör deras yrkesutövning och profession.
- Att kommunen i samarbete med Judiska museet arrangerar utställning för att belysa hur antisemitism sett ut genom tiderna fram till idag.

Äldreomsorg

- Värdighet har ingen åldersgräns

Äldreomsorgen och vården av äldre är en av Kristdemokraternas mest prioriterade frågor. Vi vill vara med och bygga ett samhälle där äldre ska kunna åldras i trygghet med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg. Var och en ska ses som en unik person med ett lika värde, men med skilda intressen och bakgrunder. God vård, ett behovsanpassat boende och självbestämmande över sin vardag är en självklarhet – hela livet. Rätten att bestämma över sin vardag upphör inte vid en viss ålder.

Närhet och gemenskap är grundläggande mänskliga behov, något som det offentliga inte fullt ut kan tillfredsställa. Av denna anledning måste äldreomsorgen måna om goda relationer med anhöriga och ett gott samarbete med exempelvis anhöriga, föreningar, samfund och andra ideella krafter.

I och med den viktiga roll som privata aktörer har menar vi att Umeå ska vara öppet och tillåtande för att fler externa aktörer både ska få bygga och driva äldreboenden. Idag har Umeå en intraprenad inom äldreomsorgen, men det finns önskemål om att starta fler. Intraprenader ger personalen större inflytande över verksamheten, vilket innebär lägre sjukfrånvaro och större nöjdhet bland personalen.

Ung Omsorg

Det finns ett stort rekryteringsbehov av utbildad personal inom äldreomsorgen. Vård- och omsorgsprogrammet på gymnasiet är en bra väg in till arbete inom äldreomsorgen, men programmet lockar inte tillräckligt många sökande. Vi vill se större insatser för att få unga människor att vilja jobba inom vårddyrket. Genom att ge unga människor möjlighet att arbeta extra inom äldreomsorg i tidig ålder kan intresset för vårddyrket väckas tidigare och i god tid före gymnasiet, vilket leder till fler sökande till vård- och omsorgsprogrammet. Vi har därför föreslagit att Umeå kommun ska samarbeta med Ung Omsorg, något som provats i flera kommuner med stor framgång. Förslaget innebär positiva effekter för både unga personer som får ett första jobb samt för de som får besök av ungdomarna. Kristdemokraterna avsätter i budget riktade medel till ett pilotprojekt med Ung Omsorg.

Arbetsgivaren har ett stort ansvar vid rekrytering att försäkra sig om att den anställda har nödvändiga kunskaper och här finns utrymme för förbättringar. Rekryteringsbehoven är stora, men det är ingen lösning att sänka kraven på att kunna det svenska språket när det utgör en så viktig del av omvårdnad och patientsäkerhet. Det ska vara en absolut självklarhet att en arbetsgivare säkerställer att personalen både förstår och gör sig förstådd hos de som de är satta att hjälpa. Därför vill vi att kommunen inför språktester i svenska vid anställning i äldreomsorgen. Det handlar i grunden om respekt för de som behöver hjälp, förutsättningar för en värdig

äldreomsorg och det handlar om patientsäkerhet. Språktester kan även ge en bättre bild av vilka insatser som bör sättas in för den som är språksvag i svenska. Detta bör gälla även i vårdnära arbete inom Individ och Familjenämndens ansvarsområde.

Kristdemokraterna har länge förordat att fler insatser ska göras för att uppmärksamma och lyfta upp goda exempel från Äldrenämndens verksamheter. När goda initiativ lyfts fram och uppmärksammas ökar chanserna för att fler ska vilja jobba inom äldreomsorgen och att fler stannar kvar i yrket. På vårt initiativ har Äldrenämnden infört månadens goda exempel vilket även uppmärksammats medialt. Det är oerhört viktigt att kommunen blir bättre på att visa på det fina och den viktiga samhällsfunktionen som just vården är.

Hälsosam schemaläggning

Förutom att se de goda exemplen som finns inom den egna verksamheten bör kommunen ägna sig åt omvärldsbevakning för att tidigt kunna ta del av nya idéer och förbättringar.

Kristdemokraterna vill att en utbildningssatsning på schemaläggare genomförs för att skapa bättre arbetsvillkor. Helsingborgs kommun har startat ett projekt med AI robotar för bättre scheman i äldreomsorgen och Umeå bör följa resultaten av projektet med intresse. Det är mycket bra att kontakter tagits med Helsingborg och att goda exempel kan komma Umeås medborgare till del. Ett annat exempel är hälsosam schemaläggning där det är verksamhetens behov som styr mer. Det säkerställer även att vården blir mer personcentrerad. Arbetstiderna inom äldreomsorgen är en het fråga med delade turer, arbetstidsförkortning och EU direktivet om 11 timmars dygnsvila vilket gör schemaläggarnas arbete till en stor utmaning. Kristdemokraterna avsätter i budget extra medel till bättre schemaläggning.

I Finland är vården betydligt mer attraktivt än vad det är i Sverige och här har Umeå en fördel med att Vasa ligger så nära. Kristdemokraterna vill att samarbetet och erfarenhetsutbytet med Vasa fördjupas än mer när det kommer till äldreomsorg.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att vårdserviceteam ska utvecklas för att avlasta undersköterskor med icke-medicinska uppgifter. Dessa vårdserviceteam ska vara en naturlig del av äldreomsorgen.
- Att en pilotverksamhet i samarbete med Ung Omsorg genomförs på förslagsvis tre äldreboenden
- Att en utbildningssatsning i hälsosam schemaläggning för schemaläggare genomförs. Detta för att skapa bättre arbetsvillkor och minska sjuktalet.
- Att kommunen inför språktest vid anställning av personal inom hemtjänst och äldreomsorg.
- Att införa ett individuellt anhörigstöd på max 3000 kr till anhörigvårdare att nyttja för hushållsnära tjänster eller friskvård.
- Att det ska finnas kuratorer tillgängligt i äldreomsorgen för samtalsstöd till boende och anhöriga.

- Att kommunen ska erbjuda träffpunkter för äldre i samverkan med civilsamhället, med en variation av aktiviteter.
- Att alla som fyllt 80 år ska erbjudas hembesök för att få information om det offentligas stöd samt ges möjlighet att framföra önskemål.
- Att kommunen ska, tillsammans med entreprenörer och investerare, utveckla välfärden exempelvis genom innovationsupphandlingar och fler alternativ inom omsorgen.
- Att ideellt driven och idéburen vård och omsorg ska ges goda förutsättningar att växa fram och driva verksamhet.
- Att kommunens värdighetsgarantier ska vara tydliga och konkreta samt innehålla tydliga redovisningar av vad kommunen förbinder sig till om inte värdighetsgarantin uppfylls. (Kvalitetsdeklarationer)
- Att arbetet med digitalisering inom äldreomsorgen ska fortsätta. Det ska finnas goda möjligheter för äldre att prova digital teknik och hjälpmedel för att förenkla boende hemma.
- Att hemtjänstpersonal och övrig vård och omsorgspersonal får utbildning om våld i nära relation samt ges verktyg för att kunna tolka signaler på våld och hur de bör agera därefter.
- Att samarbetet med Vasa, Finland, fördjupas i äldreomsorgsfrågor.
- Inrätta ett etiskt råd dit medarbetare i Umeå kommun kan vända sig för vägledning vid etiskt komplicerade frågor som rör deras yrkesutövning och profession.
- Att hemtjänst använder digital teknik och aktuell forskning vid Umeå Universitet för att aktivt upptäcka, stödja och förebygga ensamhetsproblematik bland äldre brukare.

Civilsamhället

Samhället är så mycket mer än det offentliga, alltså stat, landsting och kommuner. För oss är civilsamhället en av samhällets grundbultar - familjen, ideella organisationer, byalag, kooperativ, stiftelser, fackföreningar, ekonomiska föreningar och politiska partier. De ideella organisationerna är centrala för demokrati, medmänsklighet och ett fungerande Sverige. Med ett fungerande civilsamhälle kan olika sorters stöd från kommunen göra underverk.

Kristdemokraternas politik, både nationellt och lokalt, strävar därför efter att stärka det civila samhället och därmed de mellanmännsliga relationerna. Det civila samhället ger många människor en meningsfull fritid och möjlighet till gemenskap. Det offentliga stöd till det civila samhället behöver utökas och förbättras så att fler får chansen att vara med.

Många ideella organisationer vittnar om att allt fler de möter i sin verksamhet, den senaste tiden har fått det allt tuffare. Socialminister Jakob Forssmed (KD) presenterade därför nyligen att regeringen skjuter till ytterligare 50 miljoner kronor till de delar inom civilsamhället som arbetar med att hjälpa människor som drabbas hårdast av den ekonomiska krisen. Den mellanmännsliga omsorgen och värmen är kittet som binder samman vårt samhälle, och det kan aldrig vi politiker ersätta. Men det vi kan göra är att stötta.

Kultur och fritid

Kultur hjälper oss att växa som människor och förbinder oss med tidigare generationers erfarenheter. Vår utgångspunkt är att kulturpolitiken ska stödja kulturen, snarare än att styra den. Vi vill att kulturen ska fortsatt ska ha förutsättningar att hålla hög kvalitet och vara tillgängliga för flertalet. Men vi tror att det finns potential att hitta högre grad av självfinansiering. För den professionella kulturverksamhet som kommunen finansierar eller delfinansierar vill vi lägga uppdrag om att öka intäkterna för sponsring, försäljning och biljettintäkter. En översyn bör göras av de verksamheter som idag är avgiftsfria

Även om vi värnar Umeås kulturliv anser vi att det inte är ekonomiskt försvarbart att Umeå kommun fortsätter vara den kommun som spenderar mest pengar per invånare på kultur i hela landet. Kristdemokraterna tror på en fri kultur där principen om en armlängds avstånd ska fungera i kulturpolitiken. Kvinnohistoriskt museum som startade upp 2014 anser vi inte vara en kommunal angelägenhet och vi står fast vid att verksamheten bör avvecklas. Vi menar att kulturen ska folkbilda, utmana tankar och invanda föreställningar och därför är det inte lämpligt att kommunen finansierar ett museum som präglas av symbolpolitik och intentionen att sätta Umeå "på kartan". Avvecklingen av kvinnohistoriska museet skulle ge en besparing på ca 12 miljoner kr/år och kan gynna andra verksamheter.

Folkbildningen i form av bibliotek, folkhögskolor och studieförbund är vitala delar av det livslånga lärandet. Den syftar till att på ett demokratiskt och jämlikt sätt få medborgarna att ta till sig ny kunskap och nya värderingar. Folkbildningen ska vara fri från statlig styrning och frivillig för deltagarna. Studieförbunden har en unik roll i integrationsarbetet.

Mot denna bakgrund är det rimligt att skattemedel används för att stärka dessa sektorer, men det är samtidigt viktigt att det finns en väl utvecklad kontroll av att pengarna används till rätt ändamål och på ett sätt de är avsedda för. Det är oacceptabelt att föreningar som kränker fri- och rättigheter eller motarbetar det demokratiska styrelseskicket ges kommunala bidrag.

Vi får inte ett rikt förenings- och församlingsliv med ständigt nya politiska pekpinnar. Vi måste värna gemenskaperna självständighet, om inte annat för att motverka ensamheten i alla åldrar och stärka de sammanhållande krafterna i samhället.

Ett särskilt fokus på barn framför elitkultur bör känneteckna hur offentliga medel används inom kultursektorn. Barn som läser och deltar i kulturella verksamheter har starkare samhällsengagemang och hamnar inte i lika hög grad i utanförskap. Barns rätt till kultur är lagstadgad.

Kristdemokraterna vill vara med och skapa ett friskare och mer inkluderande samhälle där vi tidigt gör insatser för att barn och unga ska bli aktiva i föreningslivet. Genom att ge en ökad tillgång till idrott, kultur, fritidsliv och föreningsliv minskar riskerna för psykisk och fysisk ohälsa.

Umeå kommun har idag ett rikt föreningsliv och ett stort utbud av aktiviteter, men vi vet att inte alla barn har möjligheten när aktiviteten innebär en stor kostnad. När barn och ungdomar avstår att delta i idrott eller andra aktiviteter och blir mer hemmasittande försämras folkhälsan och blir mer ojämlik. Detta är en av anledningarna till att Kristdemokraterna länge drivit frågan om ett Fritidskort och som nu i regeringsställning kommer att bli verklighet under nästa år.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att Kvinnohistoriskt museum avvecklas snarast.
- Att fler krav ställs på ökade intäkter för de verksamheter som kommunen finansierar t ex entréavgifter på våra museer.
- Att civilsamhället, exempelvis idrottsföreningar, studieförbund, scouterna, kyrkor, samfund och andra organisationer, ska ha en betydande roll i att bedriva kultur- och fritidsverksamhet.

Jämställdhet

Ett av kommunfullmäktiges långsiktiga mål är att vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Detta borde vara en självklarhet för alla de som värnar om alla människors lika värde. Kristdemokraterna går ett steg längre och betonar varje människas unika värde vilket betyder att det inte finns en universal lösning för alla. För oss handlar det inte om symbolpolitik där det blir viktigare hur många minuter kvinnor talar i fullmäktige eller hur många kvinnor eller män som står på scenen under ett kulturevenemang. Vi tror inte heller att det rätta sättet att främja jämställdhet är genom att inrätta ett resurscentrum för genus och jämställdhet eller genom gender budgeting, det vill säga en strategi för att se hur de offentliga resurserna fördelas mellan män och kvinnor. Vi menar i stället att vägen fram ska vara ett genomgående värderingsarbete där människor visar ömsesidig respekt för varandra.

Politikens inflytande över den privata sfären ska vara begränsad och individer och familjer ska avgöra och fatta egna självständiga beslut. Ingen kvinna eller man ska skuldbeläggas för de val hon eller han gör. Hedersvåld och våld i nära relationer är ett stort problem, men det finns stora skillnader mellan dessa och de måste hanteras på olika sätt. Hedersrelaterat våld utmärker sig genom sitt kollektiva uttryck. Det sker inte av en enskild man mot en enskild kvinna i en parrelation och det grövsta våldet i regel är välplanerat. Både män och kvinnor kan utsättas för hedersvåld. Det är därför inte rimligt att se det som en del av mäns våld mot kvinnor. Vi vill att utbildningsinsatser genomförs inom skolan och omsorg för att lättare upptäcka tecken på våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.

När valfrihetsreformerna inom välfärdssektorn introducerades innebar det en stor förändring för anställda inom den kvinnodominerade vårdsektorn. Nya möjligheter skapades för människor till kreativitet och entreprenörskap och fler karriärvägar. Det har gett positiva effekter på kvinnors löneutveckling, inte minst då antalet arbetsgivare ökat. Reformerna gav även positiva effekter för kvinnligt företagande. Valfrihet i välfärden skapar alltså förutsättningar för mer jämställdhet.

Kristdemokraterna har vid tidigare översyn av kommunens politiska organisation yrkat på att även roll och funktion för kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott borde ses över. Utskottets uppgifter är bland annat att öka medvetenheten om jämställdhet inom olika politikområden samt att bereda ärenden som ska behandlas i kommunfullmäktige ur ett jämställdhetsperspektiv. Men det är inte helt tydligt hur det avgörs vilka ärenden jämställdhetsutskottet ska hantera och hur man bedömer vilka frågor som kräver beredning från utskottet. Vi står fortfarande fast vid att utskottets roll och funktion bör ses över.

Kristdemokraterna förespråkar inte kvotering vid rekrytering, men inser att problem kan uppstå när arbetsplatser har en mycket ojämn könsfördelning. Detta blir ett större problem vid

myndighetsutövning om personer känner sig i förväg dömda och orättvist behandlade just pga sitt kön. Inom socialtjänsten finns verksamheter med en mycket ojämn könsfördelning och där klagomål inkommit med hänvisning till att man inte blir lyssnad till och att kön är det som avgör. Detta skadar förtroendet för kommunen och i längden riskerar det att färre vågar söka hjälp.

KRISTDEMOKRATERNA FÖRESLÅR:

- Att personal inom hemtjänsten får utbildning om hur man ska upptäcka och agera om man upptäcker brott i nära relationer
- Att Jämställdhetsutskottets roll och funktion ses över
- Att verksamheter inom Umeå kommun medvetandegörs om vad en sned könsfördelning inom personalen kan innebära för den målgrupp de vänder sig till.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelser

Belopp i tkr

Nämnd/Styrelse	Budget 2023	KD Budget 2024	Skillnad KD vs S/MP
Kommunstyrelse	-1 114 414	-1 182 077	40 000
Teknisk Nämnd	-1 375 965	-1 448 000	15 000 (kvinnohistoriskt museum samt effektiviseringar)
För- och grundskolenämnd	-2 237 659	-2 306 205	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-576 455	-619 239	
Individ- och familjenämnd	-1 572 280	-1 655 898	-2 500 (sociala insatsgrupper)
Äldrenämnd	-1 263 048	-1 336 883	-2 000 (schemaläggning och ung omsorg)
Byggnadsnämnd	-53 513	-57 774	
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-18 990	-20 643	
Kulturnämnd	-159 176	-157 447	7 400 (Kvinnohistoriskt museum)
Fritidsnämnd	-146 806	-152 810	
Kommunfullmäktige	-3 863	-3 922	
Valnämnd	-3 264	-18 383	
Personalnämnd	-1 231	-1 263	
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-73 123	-73 145	
Överförmyndarnämnd	-15 189	-15 705	
Gemensam IT-nämnd Umeå - Skellefteå	0	0	
Gemensam nämnd Umeåregionen	0	0	
Summa nämndsramar:	-8 614 975	-9 049 396	57 900
Varav finansiella kostnader pensioner:	-43 432	-83 774	
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl. finansiella kostnader)	-8 571 544	-8 965 622	57 900

- Investeringsramen minskas med 500 000 tkr
- Minskade kapitalkostnader (räntekostnader och avskrivningar) med ca 20 000 tkr
- Skattesänkning med 20 öre = ger minskade skatteintäkter med 68 miljoner.
- Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till 0 procent 2024 samt återgå till minst 2 procent 2025-2027.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgettram

Belopp i tkr

Kommunstyrelsen	Budget 2023	KD Budget 2024	Skillnad KD vs S/MP
Kraftverksamhet	117 000	189 000	0
Kollektivtrafik	-144 566	-150 566	10 000 (Ej HvO)
Umeå Folkets Hus	-27 517	-26 292	0
Västerbottens Museum	-17 171	-17 790	0
Norrlandsoperan	-31 423	-32 554	0
Friskvårdsbidrag	-7 498	-7 584	0
Fackliga Förtroendemän	-13 422	-13 918	0
Utdelning från UKF	0	0	0
Utvecklingsanslag:			
- Tillväxtanslag	-20 315	-14 815	5 000
- Utvecklingsanslag digitalisering	-6 000	0	0
- Utvecklingsanslag Social Hållbarhet	-6 000	0	6 000
- Utvecklingsanslag Bostadsförsörjning	-3 000	0	0
- Utvecklingsanslag Klimat	-3 000	0	3 000
- Utvecklingsanslag Omställning	0	0	6 000
Anslag Oförutsedda behov	-20 337	-15 337	5 000
Avskrivningar	-502 935	-548 111	5 000
Utrangeringar	-14 000	-14 000	0
Pensioner Nettokostnad	-160 607	-260 931	0
Kommunstyrelsen Övrigt	-253 623	-269 179	0
Summa Kommunstyrelse (inklusive finansiella kostnader pensioner)	-1 114 414	-1 182 077	40 000

Tabell 3. Resultaträkning 2023 - 2024

Belopp i mnkr

Resultaträkning	Budget 2023	KD Budget 2024	Skillnad KD vs S/MP
Verksamhetens intäkter	1 626,5	2 117,6	
Verksamhetens kostnader	-9 695,1	-10 535,1	52,9
Avskrivningar	-502,9	-548,1	5,0
Verksamhetens nettokostnader	-8 571,5	-8 965,6	57,9
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	8 712,1	9 048,2	-68,0
Finansiella intäkter	230,9	277,6	
Finansiella kostnader	-284,0	-355,3	15,0
Resultat	87,4	4,9	4,9

Gemensamma uppdrag Alliansen

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna

Tillväxt och företagande

1. Uppdra till byggnadsnämnden, individ- och familjenämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och äldre- och barnnämnden att införa efterhandsdebitering av all myndighetsutövning för att säkerställa förutsägbarhet gentemot privatpersoner och enskilda företag.
2. Uppdra till kommunstyrelsen att införa utmaningsrätt inom kommunal verksamhet, vilket innebär att enskilt drivna företag kan utmana kommunal verksamhet för upphandling.
3. Uppdra till kommunstyrelsen att med externt stöd genomlysas all kommunal verksamhet, såväl inom förvaltningarna som de kommunala bolagen, gällande förekomsten av osund konkurrens. Kommunen ska skyndsamt ge förslag för att åtgärda eventuell förekomst av osund konkurrens.
4. Uppdra till kommunstyrelsen att utarbeta riktlinjer för att skapa bättre planberedskap för handels- och företagsetableringar i attraktiva lägen. Företag ska kunna välja mellan flera olika markområden planlagda för handel när de vill etablera sig i Umeå.
5. Uppdra till berörda nämnder att göra en översyn av avgiftsnivåerna för tillstånd och tillsyn i syfte att underlätta start och drift av nya småföretag.

Bostadsbyggande

6. Uppdra till kommunstyrelsen och byggnadsnämnden att öppna upp fler områden för byggnation av bostäder.
7. Uppdra till AB Bostaden att avyttra delar av AB Bostadens fastighetsbestånd, för att möjliggöra ökad nyproduktion och upprustning av befintligt bestånd.

Skola

8. Uppdra till för- och grundskolenämnden att införa ett obligatoriskt och aktivt val av skola samt ett skolpengssystem i Umeå som beslutas av kommunfullmäktige.
9. Uppdra till för- och grundskolenämnden att införa en elevhälsogaranti i skolan – garanterad kontakt med elevhälsan inom 24 timmar.
10. Uppdra till för- och grundskolenämnden att stimulera etablering av externa aktörer inom förskoleverksamheten.
11. Uppdra till för- och grundskolenämnden att genomföra en kommunövergripande satsning i syfte att öka tillgången på dagbarnvårdare i kommunens verksamhet.
12. Uppdra till för- och grundskolenämnden att avlasta lärarna från administrativt arbete, genom ett successivt införande av lärarassistenter.

13. Uppdra till för- och grundskolenämnden att uppmuntra kommunala skolor att ombildas till intraprenader.
14. Uppdra till för- och grundskolenämnden att föräldrar, i stället för dagens 6 månader, ska kunna ansöka om plats i förskola upp till ett år innan den ska tas i anspråk.
15. Uppdra till för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor och ta fram konkreta åtgärdsförslag för att motverka antisemitism.

Äldreomsorg och Funktionshinderomsorg

16. Uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att skapa större fokus på kvalitet och öka valfriheten för brukarna genom att införa Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom särskilt boende, funktionshinderomsorg och daglig verksamhet.
17. Uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att justera ersättningsnivåerna så att de privata hemtjänstutförarna och den kommunala hemtjänsten får samma ersättning och kan konkurrera på lika villkor.
18. Uppdra till äldrenämnden att uppmuntra enheter inom den kommunala äldreomsorgen att ombildas till intraprenader.
19. Uppdra till äldrenämnden att införa vårdnära serviceteam brett på kommunens alla vård- och omsorgsboenden för att frigöra arbetsuppgifter från ordinarie personal samtidigt som det ger mer tid till brukarna vilka personalen i första hand är till för.
20. Uppdra till kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och individ- och familjenämnden att stimulera etablering av särskilda boenden via externa aktörer för att tillgodose behovet av boende med stöd och service hos personer med funktionsnedsättning.

Övrigt

21. Uppdra till kommunstyrelsen och tekniska nämnden att återinföra en form av den tidigare köp/sälj-modellen för att bland annat reducera kommunens lokalkostnader.
22. Uppdra till tekniska nämnden att möjliggöra konkurrensutsättning av delar av kommunens städfunktioner.
23. Uppdra till fritidsnämnden att konkurrensutsätta driften av nämndens badverksamhet.
24. Uppdra till tekniska nämnden att införa kamerabevakning av särskilt brottsutsatta platser i kommunen.

Kristdemokraternas övriga uppdrag

1. År 2025 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 2 procent.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utarbeta riktlinjer för kompensation i de fall kommunen inte klarar att hålla de garantier och servicenivåer som utlovats.
3. Att Rinkeby-modellen implementeras i områden där behov finns.
4. Öppna upp fler områden för byggnation av bostäder.
5. Kommunen ska aktivt marknadsföra barnomsorgspengen.
6. Ansökan om att starta pedagogisk omsorg ska fortsatt vara avgiftsfri.
7. Familjedaghem får arbeta som egenföretagare om de så önskar.
8. Kommunen ska vara skyldig att erbjuda och informera om pedagogisk omsorg (familjedaghem) i egen regi eller alternativ drift.
9. Utred möjligheten att anställa pensionerad polis inom skolan som säkerhetssamordnare.
10. Avlasta lärarna från administrativt arbete genom att snarast automatisera de arbetsuppgifter som är av administrativ karaktär och kan hanteras genom IT-stöd.
11. Ett utökat samarbete och utbyte mellan gymnasieskolan och universitetet och det lokala näringslivet, ang. bl.a. lokaler och "prova på"-studier i större utsträckning.
12. Gymnasiesärskolan ska verka för att de elever som har intresse och möjlighet ska erbjudas praktik eller lärlingsplatser. Ett nära samarbete ska finnas mellan skolan och det lokala näringslivet.
13. Elever i gymnasieskolan ska ges möjlighet att läsa högskolekurser.
14. Att en elevhälsa online införs.
15. En ny kostpolicy med målsättningen att "bra mat som hamnar i magen ger bättre förutsättningar att lära och en lugnare miljö i skolan" ska tas fram.
16. Skolan ska söka samarbete med civilsamhället för att få fler vuxna i skolan, exempelvis som rastfaddrar.
17. Barn med NPF-problematik ska ha rätt till en lämplig lärmiljö samt en fysisk skolmiljö och pedagogik som gör det möjligt att klara skolgången. Särskilda resursklasser eller undervisningsgrupper ska finnas.
18. Familjerådgivningen läggs ut på entreprenad.
19. Alla blivande/nyblivna föräldrar ges en familjerådgivningscheck med två besök.
20. Personal inom hemtjänsten får utbildning i hur man ska upptäcka och agera om man upptäcker brott i nära relationer.
21. Kommunen inrättar ett etiskt råd för vägledning av medarbetare vid etiskt komplicerade frågor.

22. Umeå kommun som arbetsgivare ska ta initiativet till att fler kombinationsanställningar skapas så att fler kan bli deltidsbrandmän.
23. Avveckla Kvinnohistoriskt museum snarast.
24. Stöd till familjer vars barn drabbats av psykisk ohälsa.
25. Kuratorer ska finnas tillgängliga i äldreomsorgen för samtalsstöd till boende och anhöriga.
26. Uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att införa språktest vid anställning av personal inom hemtjänst, äldreomsorg och funktionshinderomsorg för att säkerställa att personalen har nödvändiga kunskaper i det svenska språket.
27. En pilotverksamhet i samarbete med Ung Omsorg genomförs på äldreboenden.
28. Hemtjänsten ska använda digital teknik och aktuell forskning för att upptäcka, stödja och förebygga ensamhetsproblematik bland äldre brukare.
29. Uppdra till Äldrenämnden att alla som fyllt 80 år ska erbjudas hembesök för att få information om det offentligas stöd samt ges möjlighet att framföra önskemål.
30. Att kommunen ska, tillsammans med entreprenörer och investerare, utveckla välfärden exempelvis genom innovationsupphandlingar och fler alternativ inom omsorgen.
31. Ett individuellt anhörigstöd till anhörigvårdare att nyttja för hushållsnära tjänster eller friskvård ska införas.
32. En utbildningssatsning i hälsosam schemaläggning för schemaläggare genomförs. Detta för att skapa bättre arbetsvillkor och minska sjuktalet.
33. Arbetet med sociala insatsgrupper (SIG) utvecklas och byggs ut.
34. Att avhoppjourer ska utvecklas, dit personer som vill lämna sitt kriminella liv kan vända sig. Här kan SIG vara en samverkanspart.
35. Höj beredskapen och planeringen för byggande utanför tätorterna i Umeå Kommun.
36. Reducera kommunens lokalkostnader – gäller generellt alla nämnder- genom att effektivisera/förtäta/ sälja fastigheter, i syfte att undvika nybyggnation, undvika planerad extern förhyrning, samt ett krav på återrapportering av dessa aktiviteter som visar reduktion av kostnader.
37. För att uppnå en effektivare kommunal fastighetsförvaltning bör det utredas om fastighetsförvaltningen ska bolagiseras.
38. Att AB Bostaden ges möjligheten att kunna ombilda hyresrätter till bostadsrätter i de områden där hyresrätten är dominerande i syfte att skapa ökad mångfald av olika upplåtelseformer.
39. Att kommunen tar fram en strategi för de kommande 10 åren avseende planläggning av tomtmark för villabebyggelse och flerfamiljshus i syfte att stärka Umeås tillväxt.
40. Att Umeå kommun ska upplåta mark för koloniträdgårdar

41. Att stödcentrum för unga brottsoffer ska tillskapas där professionellt brottsofferstöd ges.
42. Att som komplement till fler poliser kan kommunen anställa ordningsvakter med uppgift att öka tryggheten i det offentliga rummet.
43. Att fler krav ställs på ökade intäkter för de verksamheter som kommunen finansierar t ex entréavgifter på våra museer.
44. Att myndigheter ska samverka utifrån barnets bästa och inte utifrån myndigheternas organisation så att barn och deras föräldrar som är i behov av hjälp ska få stöd i tid.
45. Att kommunen ska utveckla arbetet med att upptäcka och förebygga våld i nära relationer liksom hedersrelaterat våld och förtryck. Här krävs återkommande utbildningsinsatser.
46. Att det ska finnas tillgång till jourer som stöttar kvinnor och män som utsätts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck.
47. Att bostad först"-modellen ska införas i kommunens arbete mot hemlöshet. Likaså ska en "Tak över huvudet-garanti" införas.
48. Att kommunen ska, tillsammans med entreprenörer och investerare, utveckla välfärden exempelvis genom innovationsupphandlingar och fler alternativ inom omsorgen.
49. Att kommunens värdighetsgarantier ska vara tydliga och konkreta samt innehålla tydliga redovisningar av vad kommunen förbinder sig till om inte värdighetsgarantin uppfylls. (Kvalitetsdeklarationer)
50. Att kommunen i samarbete med Judiska museet arrangerar utställning för att belysa hur antisemitism sett ut genom tiderna fram till idag.

Kommunfullmäktige beslutar

- att fastställa skattesatsen år 2024 till 22,60
- att fastställa Kristdemokraternas mål och uppdrag 2024 – 2027
- att fastställa Kristdemokraternas uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning
- att fastställa Kristdemokraternas förslag till nettokostnadsbudget 2024 och plan 2025–2027 för respektive styrelse eller nämnd
- att fastställa investeringsbudget för 2024 på maximalt 1 116 mnkr samt investeringsplan för 2025–2027 till att maximalt uppgå till kommunens självfinansieringsgrad
- att de ökade statsbidragen för 2024 som riksdagen beslutar om i höst läggs till resultatet
- att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget
- att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar
- att fastställa plan för exploateringsverksamheten för 2024–2027